ORTAÖĞRETİM

OSMANLI TÜRKÇESİ DERS KİTABI

10. SINIF

Erkan TAŞDELEN
Mehmet BUDAK
Mustafa ÇALIŞKAN
Mustafa ÖZKÖSE
Nevzat SAĞCAN
Serdal YILMAZ

DEVLET KİTAPLARI
……, 2021

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 7059
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ.....: 1212

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR
Mustafa YANKIN

DİL UZMANI
Caner AKYURT
İbrahim SARITAŞ

GÖRSEL TASARIM UZMANI
Dr. Erdem KÖYMEN

ISBN 978-975-11-4976-3

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.04.2019 gün ve 8 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

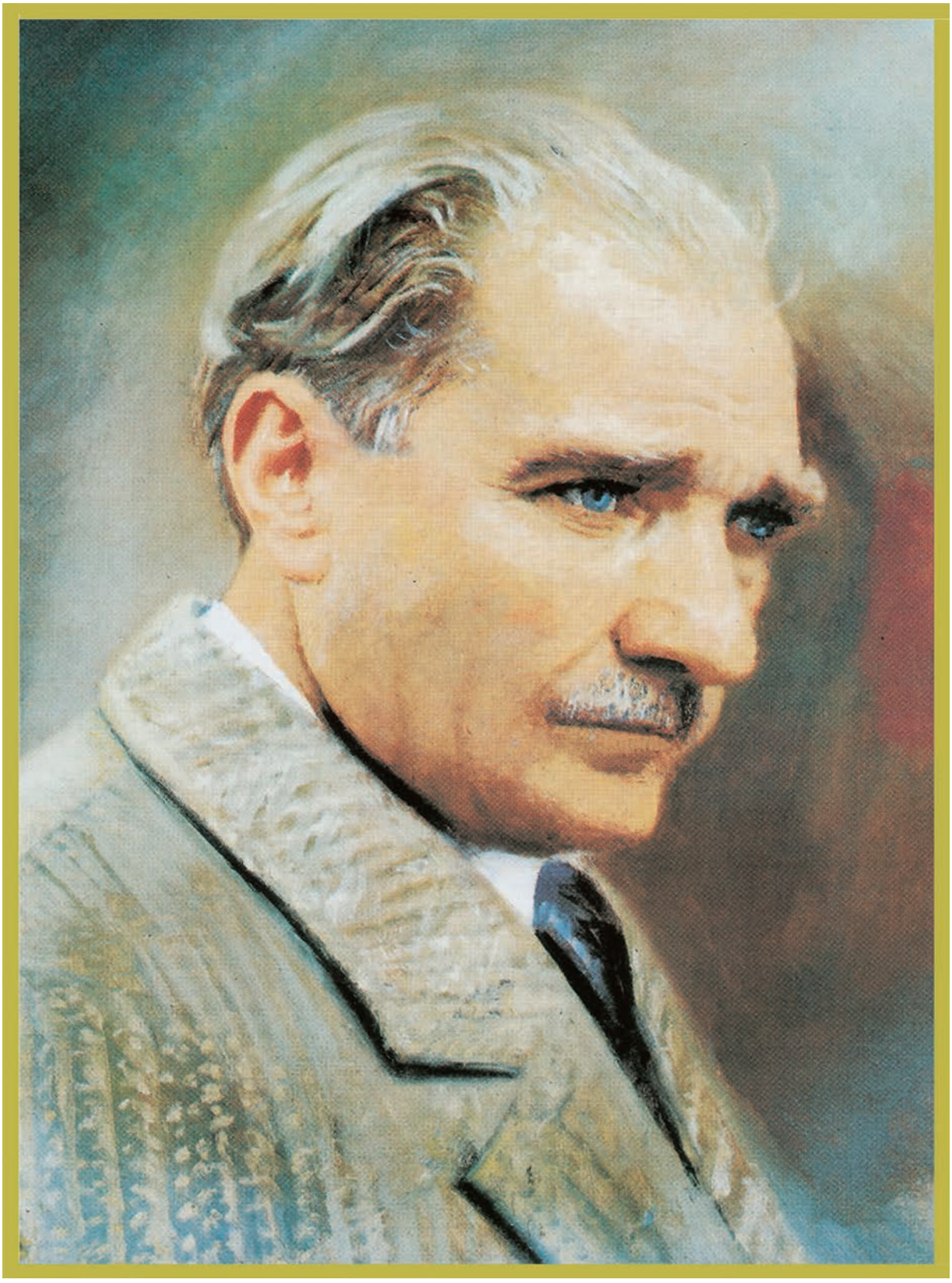

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

İÇİNDEKİLER 6

KİTABIN TANITIMI 8

1. ÜNİTE

OSMANLI TÜRKÇESİNİ TANIYALIM 11

1.1. Osmanlı Türkçesi ve Türkçe 12

1.2. Niçin Osmanlı Türkçesi Öğreniyoruz? 15

1.3. Osmanlı Türkçesinin Günümüzdeki Yeri 18

1.4. Osmanlı Türkçesinin Tarihî Seyri 22

Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 25

Okuma Metni (UKBÂDAN DÜNYAYA HABER) 27

2. ÜNİTE

OSMANLI TÜRKÇESİ ALFABESİ (MATBU) 29

2.1. Osmanlı Türkçesi Alfabesi 30

2.2. Harflerin Birleşme Durumları 33

2.3. Rakamlar ve Noktalama İşaretleri 38

Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 41

3. ÜNİTE

TÜRKÇE KELİMELERİN OKUNUŞU 43

3.1. Osmanlı Türkçesinde Okutucu Harfler 44

3.2. "Elif Okutucusu" ve "A" Sesi 45

3.3. "He Okutucusu" ve "E, A" Sesleri 47

3.4. "Vav Okutucusu" ve "O, Ö, U, Ü" Sesleri 50

3.5. "Ye Okutucusu" ve "I, İ" Sesleri 52

Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 55

4. ÜNİTE

OKUMAYA YARDIMCI ESASLAR 57

4.1. Osmanlı Türkçesinde Kef Harfinin Okunuşu 58

4.2. Ünsüzlerin Okunuşunda Kalınlık ve İncelik 62

4.3. Eklerin Okunuşu 64

4.4. Arapça ve Farsça Asıllı Türkçeleşmiş Kelimelerin Okunuşu 66

Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 72

Okuma Metni (گوزل برخطبه) 74

5. ÜNİTE

OSMANLI TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ KOLAY METİNLER 75
5.1. Seçme Okuma Metinleri 76
Okuma Metni 1 (آتا سوزلرندن سچمه‌لر) 76
Okuma Metni 2 (بیلمه‌جه‌لر) 78
Okuma Metni 3 (لطیفه) 80
Okuma Metni 4 (سلطان سلیمانه قالمایان دنیا) 81
Okuma Metni 5 (ابراهیم (علیه السلام) قصّه‌سی) 82
Okuma Metni 6 (بو حرب بویله قازانیلیر!) 84
Okuma Metni 7 (أی اللّهم بنی سندن آییرما) 86
Okuma Metni 8 (دقّت) 87
Okuma Metni 9 ((امینه‌نڭ شهادتی (قصبه انطباعلری)) 89
Okuma Metni 10 (اوردونڭ دعاسی) 92
Okuma Metni 11 (ایلك نماز) 93
Okuma Metni 12 (پیغمبریمز أفندیمزه دائر) 97
Okuma Metni 13 (صنعت) 100
Okuma Metni 14 (حدیث شریفلر) 102
Okuma Metni 15 (ادبیاتمزده رمضان خاطره‌لری) 105
Okuma Metni 16 (فاتحه ترجمه‌سی و تفسیری) 109
Okuma Metni 17 (اٰمَنْتُ) 112
Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 114

6. ÜNİTE

HARF, KELİME VE CÜMLE YAZMA (MATBU) 117
6.1. Osmanlı Türkçesi Alfabesindeki Matbu Harfleri Yazma 118
6.2. Matbu Harflerle Kelime ve Cümle Yazma 122
Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları 128
Okuma Metni (GÜZEL YAZI ÜZERİNE) 129

PROJE VE PERFORMANS GÖREVLERİ 131

EK ETKİNLİKLER 137
OKUMA METİNLERİ 174

CEVAP ANAHTARI 175
SÖZLÜK 177
KAYNAKÇA 185

KİTABIN TANITIMI

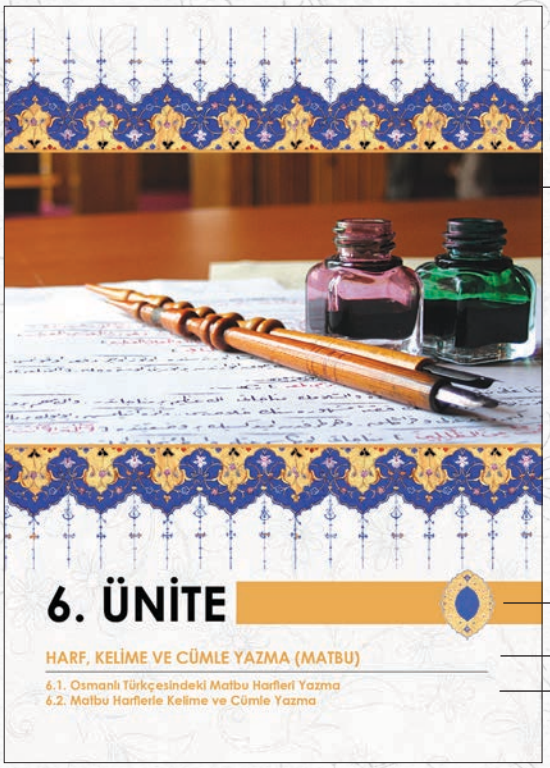

Ünite görseli yer alır.

Ünite numarası yer alır.

Ünite ismi yer alır.

Ünitede yer alan konuların isimleri toplu olarak yer alır.

Konu başlıkları yer alır.

Öğrencilerin derse motive olmalarını, ön bilgilerini harekete geçirmelerini, işlenecek konuyu sezmelerini amaçlayan bir ya da birkaç soru yer alır.

Konuyla ilgili okuma ve incelemenin yapılacağı metinler yer alır.

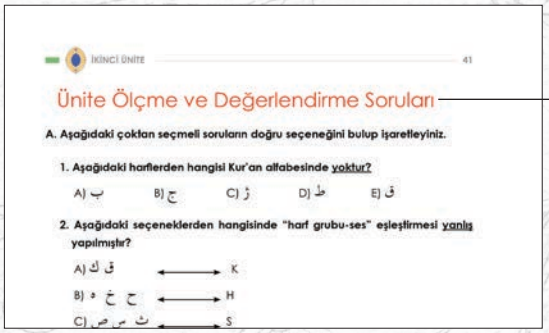

İKİNCİ ÜNİTE 41

Ünite Ölçme ve Değerlendirme Soruları

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneğini bulup işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki harflerden hangisi Kur'an alfabesinde yoktur?

A) ب B) ج C) ژ D) ط E) ق

2. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde "harf grubu-ses" eşleştirmesi yanlış yapılmıştır?

A) ق ك ⟷ K

B) ه ح خ ⟷ H

C) ث س ص ⟷ S

Bilgilerin öğrenilme düzeyinin ve kazanımların gerçekleşme durumunun kontrol edildiği sorular yer alır.

74 DÖRDÜNCÜ ÜNİTE

Okuma Metni

گوزل برخطبه

"أی ناس(انسانلر)! کلیکز. دیکله‌یکز. بلله‌یکز. عبرت آلیکز. پاشایان ئولور. ئولن فنا بولور. اولاجق اولور. یاغمور یاغار،اوتلر بیتر. چوجوقلر طوغار. آتالرینك، بابالرینك یرینی طوتار. صوکره هپسی محو(یوق) اولوب کیدر. وقوعاتك (اولانلرك) آردی

Okuma metinleri yer alır.

PROJE VE PERFORMANS GÖREVLERİ 131

2. ÜNİTE PERFORMANS GÖREVİ

Dersin Adı	Osmanlı Türkçesi
Sınıf	10. Sınıf
Kazanımlar	Osmanlı Türkçesi alfabesindeki matbu harfleri adlarıyla okur. Harflerin; kelimenin başında, ortasında ve sonunda aldıkları şekilleri tanır. Kendinden sonraki harflere birleşmeyen harfleri ayırt eder. Rakamları ve noktalama işaretlerini tanır.
Beklenen Performans	Araştırma, İş birliği, Planlı Çalışma

Ölçme değerlendirme amaçlı çalışmalar yer alır.

PROJE VE PERFORMANS GÖREVLERİ 133

5. ÜNİTE PROJE GÖREVİ

Dersin Adı	Osmanlı Türkçesi
Sınıf	10. Sınıf
Ünite Adı	Osmanlı Türkçesiyle Yazılmış Kolay Metinler
Beklenen Performans	Araştırma, Okuma, Yorumlama ve Lügat Kullanma.
Süre	2 Ay
Puanlama Yöntemi	Dereceli Puanlama Anahtarı

Derslerle ilgili yapılacak örnek proje konularını ve proje basamaklarını kapsayan form yer alır.

Ek Etkinlikler

Öğrenilenleri pekiştirmeye yönelik ek etkinlikler yer alır.

160 OKUMA METİNLERİ

٩- بر چاناق قلعه شهیدی حسن ادهمك والده‌سنه صوك مکتوبی

والده‌جگم، درت عسکر طوغورمقله مفتخر شانلی تورك آته‌سی!

نصیحت آمیز مکتوبکی، دیورین اووه‌سی کبی کوزل، یشیلك بر اووه‌جغك اورته‌سندن کچن دره‌نك کنارنده‌کی آرمود آغاجنك سایه‌سنده اوتوروركن آلدم. طبیعتك یشیللکلری ایچنده

Okumayı geliştirmek ve hızlandırmak için ilave metinler yer alır.

Aşağıda adları verilen bölümlerde öğrencilerin derse etkin katılımlarını sağlayıcı farklı özelliklerdeki çalışmalar yer alır.

- Hazırlanalım
- Okuyalım
- Not Edelim
- Yorumlayalım
- Düşünelim-Yorumlayalım
- Yazalım-Konuşalım
- Pekiştirelim
- Biliyor muyuz?
- Bunları Bilelim
- Değerlendirelim
- Dikkat
- Cevaplayalım
- Araştıralım
- İş Birliği
- Bulalım
- Harf Kartları
- İnceleyelim
- Yazalım
- Eşleştirelim
- İşlemleri Yapalım
- Kelime Okuyalım
- Cümle Okuyalım
- İşaretleyelim
- Kelime Defteri
- İnceleyelim-Yazalım
- İnceleyelim-Yorumlayalım
- Konuşalım
- Tavsiye Metin
- Tartışalım
- Özetleyelim
- Karşılaştıralım-Tartışalım
- Kitap Okuyalım
- Paylaşalım
- Listeleyelim-Konuşalım
- Paragraflara Başlık Bulalım
- Listeleyelim
- Konuşalım-Paylaşalım
- Bakarak Yazalım
- Kendimizi Deneyelim
- Fotoğraflar Konuşuyor
- Tanıyalım
- Harfler Kutuda
- Rakamları Kullanıyorum
- Bulmaca Çözelim
- Sınıflandıralım
- Herkes Yerine
- Harita Oluşturalım
- Test Çözelim
- Cümle Yazalım
- Okuyalım-Yazalım
- Okuyalım-Yorumlayalım
- Metin Okuyalım